

TỔNG HỢP BIỂN ĐÔNG TUẦN QUA

(từ 15/7 đến 21/7/2013)

- Tòa Trọng tài bắt đầu xem xét vụ kiện của Philippines ở Biển Đông
- Trung Quốc cấp giấy cư trú phi pháp ở Hoàng Sa
- Trung Quốc đưa bến tàu ở Tam Sa vào sử dụng
- Việt Nam yêu cầu Trung Quốc bồi thường cho các ngư dân Việt
- Philippines không thể tiếp tục đàm phán song phương với Trung Quốc
- Philippines biểu tình chống Trung Quốc trên toàn cầu
- Mỹ thúc giục ASEAN-Trung Quốc tiến tới COC
- Mỹ, Singapore tập trận chung trên Biển Đông

Động thái của các quốc gia

+ *Trung Quốc:*

CNOOC và BP hợp tác thăm dò dầu khí nước sâu ở Biển Đông. Tổng công ty Dầu khí Hải dương Trung Quốc (CNOOC) hôm 16/7 đã ký hợp đồng phân chia sản phẩm với Tập đoàn dầu khí Anh (BP) ở lô 54/11. Lô 54/11 trải rộng trên diện tích 4.500km² ở vùng biển có độ sâu 1.300m, phía Tây lưu vực sông Châu Giang, trên Biển Đông.

Trung Quốc chỉ trích Philippines về Biển Đông. Phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Trung Quốc Hoa Xuân Oánh hôm 16/7 tuyên bố: “Chúng tôi lấy làm tiếc khi Philippines tuyên bố rằng nước này không thể tiếp tục các cuộc thảo luận song phương với Trung Quốc và thất vọng trước việc Manila từ chối thương lượng ngoại giao cũng như đóng lại cánh cửa đối thoại. Trong những năm gần đây, Philippines đã thay đổi thái độ và cách tiếp cận trong việc xử lý vấn đề tranh chấp trên cơ sở đồng thuận với Trung Quốc, phá vỡ cam kết trong Tuyên bố về ứng xử

của các bên ở Biển Đông, gạt sang một bên khuôn khổ đối thoại, từ chối hợp tác, làm trầm trọng thêm tình hình.”

Trung Quốc cấp giấy cư trú phi pháp ở Hoàng Sa của Việt Nam. Trung Quốc hôm 17/7 ngang nhiên tổ chức lễ cấp phát giấy chứng minh nhân dân và giấy cư trú đợt đầu cho người dân ở cái gọi là “thành phố Tam Sa”. Trong đợt cấp phát lần này có 10 giấy chứng minh cho cư dân sống tại đây và 68 giấy cư trú dành cho nhân khẩu lưu động.

Trung Quốc đưa bến tàu ở Tam Sa vào sử dụng. Bến tàu tại cái gọi là thành phố Tam Sa bắt đầu đi vào hoạt động hôm 18/7 sau khi hoàn thành giai đoạn xây dựng đầu tiên. Bến tàu Tam Sa có 9 cầu tàu, dành cho việc bốc dỡ cá, cung cấp nhiên liệu, dịch vụ vận tải do Công ty cổ phần Vận tải biển và cảng Hải Nam điều hành.

Trung Quốc mong muốn hợp tác nhằm duy trì hòa bình Biển Đông. Phát biểu tại Hội thảo lần thứ 2 về Hợp tác và Phát triển ở Biển Đông do Viện nghiên cứu các vấn đề biển Trung Quốc (CIMA) tổ chức tại Bắc Kinh ngày 19/7, Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Trung Quốc ông Lưu Chấn Dân tuyên bố, “Chúng tôi hy vọng rằng các bên liên cần thể hiện sự sẵn sàng chính trị nhiều hơn, có những nỗ lực chung để bảo vệ hòa bình và ổn định ở Biển Đông và tạo ra tình huống cùng có lợi.” Theo ông Lưu, hợp tác và phát triển là xu thế chủ đạo ở Biển Đông hiện

nay, Trung Quốc và ASEAN sẽ cùng hợp tác để duy trì hòa bình và ổn định trong khu vực.

Trung Quốc đưa vào sử dụng nhà máy xử lý nước thải ở Hoàng Sa. Sáng 20/7, Trung Quốc đã đưa công trình Nhà máy xử lý nước thải xây dựng trên đảo Phú Lâm, thuộc quần đảo Hoàng Sa của Việt Nam đi vào hoạt động. Dự án Nhà máy trên được khởi công xây dựng từ ngày 14/10/2012 với công suất thiết kế 1.800 tấn/ngày. Hiện dự án mới hoàn thành giai đoạn 1 và dự định khánh thành toàn bộ vào cuối năm nay.

+ *Việt Nam:*

Lập đường dây nóng nhận tin về chủ quyền biển đảo. Theo thông tin từ Bộ Ngoại giao, Bộ đã phối hợp với Bộ Thông tin và Truyền thông hoàn thành việc thiết lập đường dây nóng với số điện thoại miễn phí 18001771 để tiếp nhận thông tin từ các tổ chức và quần chúng nhân dân liên quan đến các tư liệu, hiện vật về chủ quyền biển, đảo. Từ ngày 10/6/2013, đường dây đã chính thức đi vào hoạt động.

Cảnh sát biển nhận máy bay trinh sát thứ ba. Ngày 16/7, Lữ đoàn không quân 918 tiếp nhận chiếc máy bay Casa-212-400 số hiệu 8983. Trước đó lữ đoàn đã tiếp nhận hai chiếc máy bay là 8981 và 8982. Đây là loại máy bay hiện đại thế hệ thứ 4 do hãng Airbus sản xuất cùng với đó là hệ thống tuần thám biển dùng để bay trinh sát, quan sát biển, thả dù, bảo vệ thềm lục địa, cũng như nhiệm vụ dân sinh như phát hiện dầu loang, dầu tràn.

Yêu cầu Trung Quốc bồi thường cho các ngư dân Việt. Ngày 17/7, về việc tàu Trung Quốc số hiệu 306 đã truy đuổi, uy hiếp 2 tàu cá QNg 96787 TS và QNg 90153 TS ở khu vực quần đảo Hoàng Sa, Người Phát ngôn Bộ Ngoại giao Lương Thanh Nghị nêu rõ: “Đại diện Bộ Ngoại giao Việt Nam đã gặp đại diện Đại sứ quán Trung Quốc tại Hà Nội trao công hàm phản đối hành động trên của phía Trung Quốc, yêu cầu phía Trung Quốc nghiêm túc điều tra, xử lý nghiêm khắc việc làm sai trái nói trên, bồi thường thỏa đáng cho ngư dân Việt Nam và không để tái diễn các vụ việc tương tự.”

Việc cấp “giấy cư trú Tam Sa” là phi pháp. Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Lương Thanh Nghị ngày 18/7 đã khẳng định hành động cấp giấy cư trú và chứng minh nhân dân của Trung Quốc cho người Trung Quốc ở cái gọi là “Thành phố Tam Sa,” bao gồm Hoàng Sa và Trường Sa của Việt Nam đã vi phạm chủ quyền của Việt Nam đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa và hoàn toàn vô giá trị.

+ *Philippines*:

Philippines không thể tiếp tục đàm phán song phương với Trung Quốc. Ngày 15/7, Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Philippines Raul Hernandez cho biết: “Trong tất cả các cuộc đối thoại, Trung Quốc luôn duy trì quan điểm cứng rắn về “chủ quyền không thể tranh cãi” ở Biển Đông dựa trên căn cứ lịch sử. Thông điệp rõ ràng của Trung Quốc là: Các ông phải chấp nhận toàn bộ Biển Đông là của chúng tôi trước khi chúng ta có thể nói chuyện. Do đó, chúng tôi không thể tiếp tục thảo luận song phương về tranh chấp ở Biển Đông với Trung Quốc trong khi Trung Quốc giữ quan điểm cứng nhắc như vậy. Thực tế này cuối cùng đã buộc chúng tôi phải sử dụng đến thủ tục trọng tài theo Phụ lục VII của Công ước Luật biển (UNCLOS).”

Tòa Trọng tài bắt đầu xem xét vụ kiện của Philippines ở Biển Đông. Ngày 16/7, Bộ Ngoại giao và Văn phòng Tổng biện lý Philippines cùng ra thông báo chung cho biết tòa trọng tài quốc tế đã chính thức thành lập và tiến hành phiên họp đầu tiên ngày 11/7 ở thành phố The

Hague, Hà Lan. Trong cuộc họp đầu tiên, tòa trọng tài quốc tế đã thông qua dự thảo bộ quy tắc về quy trình tố tụng đối với vụ kiện. Tòa yêu cầu hai bên của vụ kiện (Philippines và Trung Quốc) nhận xét về dự thảo này và thời hạn cuối nộp nhận xét là ngày 5/8. Tòa cũng yêu cầu hai nước đề xuất lịch trình nộp các biên bản biện hộ. Thông báo nhấn mạnh Bộ Ngoại giao và Văn phòng biện lý Philippines cam kết hợp tác đầy đủ với tòa trọng tài nhằm bảo đảm quy trình phân xử hiệu quả, công bằng, mang lại phán quyết cuối cùng có tính ràng buộc và phù hợp với luật pháp quốc tế.

Philippines thúc giục Trung Quốc là “một quốc gia có trách nhiệm”. Ngày 18/7, Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Philippines Raul Hernandez khẳng định: “Để được xem là một quốc gia có trách nhiệm, Trung Quốc không còn lựa chọn nào khác. Họ phải thể hiện với cộng đồng quốc tế rằng họ tôn trọng luật pháp, trong đó có cơ chế giải quyết tranh chấp thông qua tòa án quốc tế mà Philippines đang theo đuổi nhằm làm rõ quyền lợi biển của mỗi bên ở Biển Đông. Trung Quốc yêu sách chủ quyền đối với gần như toàn bộ Biển Đông qua yêu sách đường 9 đoạn. Đó là một đòi hỏi thái quá, vi phạm nghiêm trọng luật quốc tế.”

Philippines có đủ điều kiện pháp lý để đưa Trung Quốc ra tòa. Trong buổi họp báo tại thủ đô Manila ngày 18/7, Người phát ngôn của Tổng thống Philippines ông Edwin Lacierda cho biết: “Chúng tôi duy trì lập trường rằng Manila có đầy đủ cơ sở pháp lý trong vụ kiện lần này và hoan nghênh tòa án quốc tế đã bắt đầu khởi

động. Chúng tôi hy vọng các vấn đề sẽ được giải quyết nhanh chóng.”

Philippines sẽ biểu tình chống Trung Quốc trên toàn cầu. Liên minh Biển Tây Philippines cho biết họ sẽ triệu tập một cuộc biểu tình ở các thành phố khác nhau trên toàn thế giới vào ngày 24/7 để phản đối các vụ xâm nhập trái phép của tàu Trung Quốc vào vùng biển Philippines. Nguyên Bộ trưởng Nội vụ Rafael Alunan, một trong các lãnh đạo của tổ chức Liên minh Biển Tây Philippines cho biết: “Chúng tôi phản đối thái độ hiếu chiến và coi thường luật pháp quốc tế tại vùng Biển Đông. Chúng tôi yêu cầu Trung Quốc tôn trọng các quy định của pháp luật và cư xử như một người hàng xóm tốt.”

Philippines sẽ không cản trở biểu tình chống Trung Quốc trên toàn cầu. Phát biểu tại cuộc họp báo mới đây, Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Philippines Raul Hernandez cho biết, chính phủ Philippines không liên quan nhưng cũng không cản trở kế hoạch biểu tình chống Trung Quốc trên toàn cầu của Liên minh Biển Tây Philippines: “Người dân Philippines có quyền bày tỏ và lên tiếng một cách ôn hoà quan điểm và tình cảm của họ đối với các vấn đề ở Biển Đông.”

+ *Mỹ:*

Tư lệnh Hạm đội 7 Mỹ cảnh báo nguy cơ sử dụng vũ lực trong tranh chấp biển. Phát biểu tại Học viện Chính sách Quốc tế Lowy (Úc) ngày 16/7, Phó Đô đốc Scott Swift, Tư lệnh Hạm đội 7 Hoa Kỳ đã cảnh báo: “Sức mạnh kinh tế đang được chuyển đổi thành sức mạnh quân

sự tại nhiều nơi trong khu vực. Điều này có thể gia tăng cảm dỗ với việc ép buộc hoặc dùng vũ lực để giải quyết mâu thuẫn giữa các quốc gia.”

Phó Tổng thống Mỹ: “Tái cân bằng Châu Á – Thái Bình Dương thúc đẩy An ninh, Thịnh vượng.” Phát biểu tại diễn đàn Trung tâm Tiền bộ Mỹ hôm 18/7 trước chuyến công du tới Ấn Độ và Singapore, Phó Tổng thống Mỹ Joe Biden tuyên bố: “Hiện tại, chúng tôi muốn thúc đẩy việc hình thành một trật tự Châu Á – Thái Bình Dương giúp đem lại sự thịnh vượng cho tất cả các quốc gia liên quan. Mỹ muốn đóng vai trò trong quá trình tạo dựng một con đường luật pháp cho thế kỷ 21” nhằm làm rõ những cách hành xử quốc tế được chấp nhận.” Về tranh chấp Biển Đông, Phó Tổng thống Mỹ Biden thúc giục Trung Quốc và ASEAN hợp tác hơn nữa hướng tới bộ quy tắc ứng xử ở Biển Đông: “Điều đó có nghĩa là không được đe dọa, ép buộc, xâm lược và một cam kết từ tất cả các bên nhằm giảm nguy cơ sai lầm và tính toán sai. Tự do hàng hải, tự do thương mại hợp pháp không bị cản trở, tôn trọng luật pháp và các quy tắc quốc tế, giải quyết hòa bình các tranh chấp lãnh thổ là lợi ích của tất cả các bên.”

Quan hệ các nước

Mỹ, Singapore tập trận chung trên Biển Đông. Mỹ và Singapore hôm 15/7 đã khởi động cuộc tập trận chung “Hợp tác huấn luyện và sẵn sàng trên biển” (CARAT-2013). Bộ Quốc phòng Singapore cho biết, cuộc tập trận chung sẽ chú trọng vào khả năng chiến đấu trong các cuộc chiến tranh thông thường trên biển như phòng không, chống tàu trên mặt nước và tàu ngầm, cũng như triển khai các chiến dịch phối hợp giữa lực lượng không quân và hải quân. Cuộc tập trận kéo dài đến ngày 26/7 với tổng quân số lên tới 1.400 binh lính.

Hội kiến giữa Bộ Quốc phòng Việt Nam-Trung Quốc. Chiều 16/7, tại trụ sở Bộ Quốc phòng Trung Quốc, đoàn cán bộ Bộ Quốc phòng Việt Nam do Thượng tướng Nguyễn Thành Cung, Thứ trưởng Bộ Quốc phòng làm trưởng đoàn hội kiến với Thượng tướng Trương Dương, Chủ nhiệm Tổng bộ Chính trị Quân giải phóng Nhân dân Trung Quốc. Thời gian qua, Bộ Quốc phòng hai nước đã có nhiều hoạt động hợp tác được mở rộng, đi vào chiều sâu và mang lại hiệu quả thiết thực. Thời gian tới, Bộ Quốc phòng

Việt Nam mong muốn Bộ Quốc phòng hai nước có thêm nhiều cuộc giao lưu, trao đổi kinh nghiệm.

Mỹ và Philippines mở rộng đàm phán hợp tác quân sự. Đại sứ Philippines tại Mỹ, ông Jose Cuisia ngày 16/7 cho biết: “Giới chức Mỹ và Philippines đã triển khai thêm các cuộc đàm phán về hợp tác quân sự giữa hai nước, bao gồm cả việc Mỹ đầu tư ngân sách xây dựng các cơ sở hạ tầng và kho bãi phục vụ cho các hoạt động hỗ trợ nhân đạo của Mỹ tại Philippines.” Theo Đại sứ Cuisia, phía Philippines bác bỏ khả năng cho phép Mỹ đặt căn cứ quân sự vĩnh viễn tại Philippines mà chỉ cho phép các tàu chiến và các máy bay chiến đấu của Mỹ được phép tiếp cận các căn cứ tại Philippines trên cơ sở luân phiên hoặc tạm thời, qua đó giúp nước này tăng cường năng lực phòng thủ.

Phân tích và đánh giá

“Lập trường cứng rắn trên biển của Trung Quốc sẽ thay đổi?” của *Robert Sutter* và *Chin-Hao Huang*. Lập trường cứng rắn của Trung Quốc trong tranh chấp biển, thể hiện qua cuộc đụng độ năm 2012 với Philippines ở Biển Đông và Nhật Bản ở Biển Hoa Đông tồn tại song song với quá trình chuyển giao lãnh đạo ở nước này. Giờ đây, lập trường ấy đã đánh dấu sự thay đổi quan trọng trong chính sách đối ngoại của Bắc Kinh với những tác động lớn tới các nước láng giềng và liên quan đến cả Mỹ. Tập trung vào hoà bình, phát triển và hợp tác luôn được nhấn mạnh trong chính sách đối ngoại Trung Quốc nhưng đi kèm theo đó là sự hăm dọa và ép buộc nhằm mở rộng yêu sách tại Biển Đông và Hoa Đông trong những năm gần đây. Năm 2012, sự cứng rắn của Trung Quốc dường như đã trở thành cột trụ trong ứng xử của nước này với khu vực. Trung Quốc đã thành công trong việc sử dụng sự hăm dọa và áp chế nhằm giành lợi thế kiểm soát một số khu vực tranh chấp ở Biển Đông. Trong khi đó, những động lực cho sự

cứng rắn trong tranh chấp biển của Trung Quốc như chủ nghĩa dân tộc ở đội ngũ tinh hoa, trong công chúng cùng năng lực quân sự, ngư nghiệp, khai thác dầu khí đang tăng lên như dấu hiệu báo trước việc Bắc Kinh sẵn sàng sử dụng sự ép buộc để giành lợi thế tại những vùng biển gần. Tuy nhiên, về lâu dài, có nhiều dự đoán cho rằng, những diễn biến trong nước và quốc tế có thể khiến lãnh đạo Trung Quốc lần nữa lại thay đổi chính sách đối ngoại theo hướng ôn hoà hơn. Ở Đông Nam Á, một liên minh rộng lớn của các nước yêu sách và không có yêu sách vẫn luôn nỗ lực hướng tới thiết lập bộ quy tắc ứng xử ở vùng tranh chấp. Bộ quy tắc này sẽ hạn chế sự quyết đoán của Trung Quốc. Trong lúc đó Bắc Kinh cũng phải dồn sức giải quyết nhiều vấn đề trong nước liên quan tới tham nhũng, suy giảm kinh tế, bất ổn xã hội và môi trường.

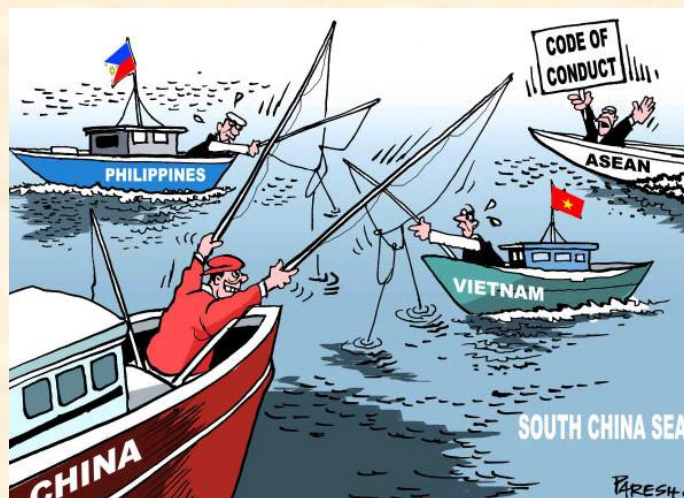
“ASEAN trong cuộc cạnh tranh Mỹ-Trung” của *Heng Sarith*. Sự trỗi dậy của Trung Quốc và chiến lược tái cân bằng của Mỹ đã tạo ra những thách thức cho ASEAN, và khối này có thể hành xử theo 4 cách thức khác nhau. *Thứ nhất*, ASEAN có thể là nhân tố cân bằng cán cân quyền lực và trở thành khu vực tranh chấp giữa các cường quốc. Một số quốc gia ở đây đang tìm kiếm mối quan hệ chiến lược, kinh tế với Mỹ như một lựa chọn để kiềm chế mối đe dọa Trung Quốc. Tuy nhiên, cuộc chơi cân bằng quyền lực có thể đem lại những hậu quả tiêu cực, chẳng hạn như gây ra rạn nứt trong sự đoàn kết của

ASEAN, nếu khối này hành xử một cách thiếu thận trọng. *Thứ hai*, những người hoài nghi về chủ nghĩa khu vực Đông Á e ngại rằng Trung Quốc cuối cùng sẽ thống trị Đông Á thông qua một “Cộng đồng Đông Á” do Trung Quốc đứng đầu. Trong kịch bản này, các nước ASEAN sẽ xích lại gần hơn Trung Quốc với các chương trình hội nhập khu vực và các dự án xây dựng cơ sở hạ tầng khổng lồ tại khu vực. Ngược lại, kịch bản *thứ ba* sẽ là Mỹ mở rộng chiếc ô an ninh và dẫn dắt khu vực thông qua các diễn đàn đa phương. Trong kịch bản này, các quốc gia ASEAN sẽ gia nhập vào những diễn đàn đa phương do Mỹ giữ vai trò lãnh đạo, như Quan hệ đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP) và Can dự kinh tế mở rộng (E3). *Thứ tư*, những người lạc quan về ASEAN sẽ chọn cách bảo vệ “tính trung tâm của ASEAN” nhằm cân bằng giữa họ với Trung Quốc và Mỹ. ASEAN biết rằng quá thân thiết với Trung Quốc hay với Mỹ cũng đều ảnh hưởng tiêu cực đến tính thống nhất của ASEAN. Khối này có thể duy trì tính trung tâm bằng cách sử dụng “cách thức của ASEAN” đó là tham vấn và đồng thuận để hài hòa tất cả quan điểm cũng như mong muốn của các nước thành viên. ASEAN nên chọn cách thứ tư này. Bảo vệ tính trung tâm của ASEAN là sự lựa chọn hợp lý nhất. Làm như vậy sẽ thúc đẩy được vị trí chiến lược của ASEAN và giúp duy trì hòa bình, ổn định và thịnh vượng tại khu vực.

“Biển Đông: Trung Quốc có thể làm gì để trấn an các nước láng giềng?” của Huy Duong.

Trước những quan ngại khu vực, các học giả Trung Quốc và một số học giả quốc tế, đã gợi ý

rằng Trung Quốc có thể trấn an các nước láng giềng ở Biển Đông và thế giới bằng việc đưa ra các tuyên bố về đường chín đoạn như sau mà không phải thu hẹp phạm vi yêu sách biển của nước này. *Thứ nhất*, yêu sách của Trung Quốc đối với các vùng biển ở Biển Đông phù hợp với UNCLOS theo đó các đảo mà nước này yêu sách được hưởng một vùng đặc quyền kinh tế (EEZ) rộng 200 hải lý. *Thứ hai*, đường chữ U có từ năm 1947, và phiên bản đầu tiên của đường chữ U hiện nay được chính phủ Quốc Dân Đảng của Tưởng Giới Thạch đưa ra trước khi Công ước Liên Hợp Quốc về Luật biển (UNCLOS) ra đời, do vậy quyền lịch sử của Trung Quốc đối với các vùng biển bên trong đường đứt đoạn tồn tại từ quá khứ và không thể bị loại bỏ bởi

UNCLOS. Tuy nhiên, tuyên bố thứ hai là một sự nguy hiểm. Cho đến nay, Trung Quốc chưa bao giờ tuyên bố rằng nước này yêu sách tất cả vùng biển nằm trong vùng đường chữ U, do đó đường chữ U sẽ không giúp Trung Quốc có bất cứ quyền nào tại các vùng nước trên. *Thứ ba*, khu vực chông lán giữa yêu sách của Trung Quốc và các bên tranh chấp khác tạo thành khu vực tranh

chấp, các bên liên quan cần gác lại tranh chấp, hướng tới hoạt động khai thác chung. Nếu nhìn qua, tuyên bố thứ ba có vẻ giống như một cách hợp lý và thực tế để quản lý tranh chấp Biển Đông. Tuy nhiên, nếu xem xét kỹ hơn, đây là cách diễn giải hoàn toàn không hợp lý. Các quốc gia không thể đưa ra các yêu sách mở rộng, không có cơ sở để từ đó họ có thể tùy ý tạo ra các khu vực có yêu sách chồng lấn và do đó yêu cầu các quốc gia khác chia sẻ nguồn tài nguyên với họ tại các khu vực này. *Thứ tư*, Trung Quốc tôn trọng tự do hàng hải ở Biển Đông. Tuyên bố thứ tư nhằm để xoa dịu Mỹ, nước có lợi ích đáng kể trong việc duy trì tự do hàng hải tại Biển Đông. Tuy nhiên, đây chỉ là một tuyên bố đơn giản, không có nhiều ý nghĩa thực tế. Xét cho cùng, Trung Quốc tôn trọng tự do hàng hải theo định nghĩa “tự do hàng hải” của riêng họ, mà định nghĩa này có sự khác biệt so với định nghĩa của Mỹ và hầu hết các quốc gia khác. Ý kiến cho rằng các nước ven Biển Đông có thể được trấn an bởi những phát ngôn từ phía Trung Quốc, trong khi Trung Quốc thì vẫn giữ nguyên yêu sách của họ đối với hầu hết các vùng nước tại đây, chỉ là một suy nghĩ viễn vông. Các quốc gia chỉ có thể được trấn an bởi lập trường và cách hành xử hợp lý của các nước khác, chứ không phải chỉ bằng những lời nói. Trung Quốc nên chuẩn bị đàm phán, trên tinh thần thiện chí, về giới hạn của các khu vực tranh chấp. Nếu các cuộc đàm phán này không dẫn tới một thỏa thuận, Trung Quốc nên chuẩn bị tham gia cùng với các bên yêu sách khác trong việc đề nghị

một tòa án hoặc một tòa trọng tài quốc tế tiến hành phân định các khu vực tranh chấp.

“ASEAN đang đoàn kết hơn về vấn đề Biển Đông?” Khoảng thời gian này năm ngoái, các quốc gia ASEAN đang gặp rắc rối với một sự cố bất ngờ: Lần đầu tiên ASEAN không đưa ra được một bản thông cáo chung sau cuộc họp thượng đỉnh của các nhà lãnh đạo. Trung Quốc đã gây sức ép lên nước chủ nhà Campuchia, đồng minh thân cận của họ, để không đề cập tranh chấp Biển Đông trong tuyên bố kết thúc phiên họp; cả Philippines và Việt Nam đều phản đối mạnh mẽ điều này, tuy nhiên đến phút cuối Campuchia đã đưa ra lựa chọn là đứng về phía Trung Quốc chứ không phải ASEAN. Tầm ảnh hưởng quá lớn của Trung Quốc đã gây những hậu quả ngay lập tức đối với khu vực. Hành vi quyết đoán của Bắc Kinh tại Biển Đông đã thu hút sự quan tâm của cộng đồng quốc tế. Quốc gia lớn nhất của khu vực, Indonesia, đã tiến hành một chuyến ngoại giao con thoi, với sự ủng hộ của Singapore, để cố gắng cải thiện tính thống nhất của ASEAN. Sáng kiến của Indonesia, tại

hội nghị thượng đỉnh của ASEAN được tổ chức tại Brunei, đã giúp củng cố quyết tâm của ASEAN trong việc hướng Trung Quốc vào một “bộ quy tắc ứng xử” có tính ràng buộc. “Chúng ta phải có bộ quy tắc ứng xử,” Ngoại trưởng Indonesia Marty Natalegawa nói tại Bandar Seri Begawan. “Nếu không, khu vực sẽ chìm trong bất ổn.” Với việc Ngoại trưởng Trung Quốc Vương Nghị lần đầu tiên tham gia vào các cuộc họp của ASEAN, ASEAN đã đạt được một thỏa thuận với Bắc Kinh để bắt đầu các cuộc tham vấn chính thức về bộ quy tắc ứng xử, từ đó hướng tới các cuộc đàm phán chính thức vào tháng 9. Có thể Campuchia đã nhận ra vai trò thành viên của họ trong ASEAN có thể mất đi phần nhiều sức mạnh nếu như nước này bị coi như là một quân bài của Trung Quốc; cũng có thể là Quốc vương của Brunei đã nỗ lực hết sức để ủng hộ sáng kiến của Indonesia; hoặc thái độ cứng rắn của Trung Quốc trong việc thúc đẩy các yêu sách của họ đã giảm bớt và chính sách của Philippines và Việt Nam cũng trở nên mềm dẻo hơn – những yếu tố này đã giúp củng cố lòng tin của ASEAN về “vai trò trung tâm trong cấu trúc an ninh khu vực đang thay đổi”. Cho dù lý do là gì đi chăng nữa, Trung Quốc cuối cùng cũng đã một lần nữa lắng nghe ASEAN về vấn đề gây nhiều tranh cãi liên quan các yêu sách lãnh thổ tại Biển Đông. Đây rõ ràng là một tín hiệu tốt cho ASEAN./.

Thực hiện: Đinh Tuấn Anh

Vũ Quang Tiệp